

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О. М. БЕКЕТОВА**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

В.М. Бабасєв

2014 р.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

напряму 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»

спеціальності 0801 «Геоінформаційні системи і технології»

(шифр дисципліни за ОПП 1. 11)

Стандарт чинний з дати затвердження

Харків - 2014

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова

КАФЕДРА: економічної теорії

РОЗРОБНИК: ст. викл. Штефан С. І.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ _____ (Решетило В.П.)

«26 » червня 2014 р., протокол № 10

Схвалено **випусковою** кафедрою геоінформаційних систем та геодезії.

Протокол від « 29 » 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри _____ (Мамонов К.А.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ _____ (« 7 » листопада 2014 р.)

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою містобудівельного
факультету.

Голова Вченої ради _____ (Рищенко Т.Д.) « 29 » 08 2014 р.
протокол № 1

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без
письмової згоди ХНУМГ ім. О. М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014 рік
©Штефан Світлана Іванівна, 2014 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економічної теорії» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр напрямку 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Історія України	Фінансово-економічна діяльність
Правознавство	Інвестиційний аналіз
	Організація і управління виробництвом

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені.

ЗМ 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки.

ЗМ 3. Теоретичні основи макроекономіки.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економічна теорія» є: використовуючи знання про структуру функціонування суспільства, основні тенденції розвитку цивілізації, на основі логічного аналізу:

- аналізувати і прогнозувати соціально значущі проблеми, процеси, факти і явища суспільного та духовного життя;
- обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію;
- застосовувати одержані економічні знання при вирішенні професійних завдань;
- проводити діагностику соціально-психологічної ситуації в колективі.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- соціально-економічні відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах;
- причинно-наслідкові зв'язки, які відображають економічні закони: грошового обігу, попиту та пропозиції, вартості та інші;
- виробництво, розподіл та перерозподіл вартості, роль ринку та держави у цих процесах;
- бізнес-процеси підприємства;
- особливості економічних відносин між державами, шляхи ефективного використання ресурсів;
- моделі розвитку ринкової економіки;
- напрями реформування соціально-економічних відносин в Україні;

вміти :

- урахувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства;
- оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва;
- аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з майбутньою практичною діяльністю;
- виявляти проблеми та слабкі місця бізнес-процесів підприємства і надавати пропозиції з їх вдосконалення;

мати компетентності:

- здатність аналізувати і оцінювати економічну ефективність виробництва;
- здатність формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства;
- готовність урахувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- здатність аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з майбутньою практичною діяльністю;
- здатність виявляти проблеми та слабкі місця бізнес-процесів підприємства і надавати пропозиції з їх вдосконалення;
- готовність оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години – 2 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**ЗМ 1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені**

Характеристика макро- і мікроекономічного рівнів аналізу. Економічні категорії і закони. Характеристика етапів розвитку економічної теорії. Загальнонаукові і спеціальні методи пізнання соціально-економічних процесів. Основні цілі економічної політики.

Характеристика економічних ресурсів, проблема їх обмеженості. Умови побудови і аналіз кривої виробничих можливостей. Альтернативна вартість ресурсів

як критерій соціально-економічної ефективності їх використання. Вирішення основного економічного протиріччя. Економічні потреби і інтереси. Процес суспільного виробництва, його фактори.

Матеріальні основи розвитку і особливості сучасної цивілізації. Сутність і характеристика структурних елементів економічної системи. Типи економічних систем, їх основні риси. Власність як економічна категорія, типи, форми і види власності. Новітні тенденції у розвитку відносин власності. Сутність товарно-грошових відносин. Ринок грошей. Зміст економічних перетворень в Україні. Шляхи трансформування економіки.

ЗМ 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки

Мікроекономічний рівень господарювання і форми його організації. Попит та пропозиція – основні категорії ринку. Ринкова рівновага і проблема її сталості. Фактори і методи ринкового ціноутворення.

Домогосподарства як суб'єкт ринку, характеристика їх основних функцій. Теорія раціонального вибору. Оптимум споживача. Формування і класифікація доходів домогосподарств. Проблема нерівності у розподіленні доходів.

Теорія фірми: сутність та основні положення. Функція виробництва. Рівновага виробника. Витрати виробництва і їх класифікація. Характеристика витрат у короткостроковому і довгостроковому періодах, їх графічний аналіз. Бухгалтерський і економічний підходи до визначення прибутку. Розрахунок норму прибутку. Визначення ефективності використання факторів виробництва. Ціна: сутність, види і функції.

Ринкова структура, характеристика основних типів. Загальні особливості ресурсних ринків.

Змістовний модуль 3. Теоретичні основи макроекономіки

Особливості макроекономічного аналізу. Характеристика систем виміру господарювання на макрорівні. Характеристика видів ВВП. Методика розрахунку основних макроекономічних показників в СНР.

Макроекономічна нестабільність. Проблема циклічності ринкової економіки. Види економічних циклів. Ринок праці, проблема зайнятості. Безробіття, його види. Засоби виміру рівнів зайнятості і безробіття. Закон Оукена і економічні втрати від циклічного безробіття. Сутність інфляції, її види. Соціально-економічні наслідки неконтрольованої інфляції. Стагфляція. Вимірювання темпів інфляції.

Сутність і інструменти фіскальної та монетарної політики держави. Структура державного бюджету. Податки і їх класифікація. Функції податків. Крива Лаффера. Види бюджету. Проблема бюджетного дефіциту. Сутність і види державного боргу.

Економічне відтворення і економічне зростання. Типи і фактори економічного зростання. Характеристика основних джерел економічного зростання. Показники економічного зростання. Сутність світового господарства, його структура і суперечності. Глобалізація економіки. Характеристика стратегічних і традиційних міжнародних економічних зв'язків. Етапи розвитку світового господарства. Основні форми МЕВ. Платіжний баланс. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

3. Рекомендована література

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Підручник. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик; За ред. В. Д. Базилевича. – 3-є вид. – К.: Знання, 2006.
2. Базилінська О. Я. Макроекономіка: Навч. посібн. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
3. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Основи економічної теорії. – К.: Вища школа, 1995.
4. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С. М. Чистов, А. Е. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К.: Вища школа, 2000.
5. Задоя А. А. Макроэкономика: Учебник. / А. А.Задоя, Ю. Е.Петруня. – К.: Знання, 2006.
6. Економічна теорія: політекономія / За ред. В. Д. Базилевича – К.: Вища школа, 2003.
7. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. Підручник / Г. Н. Климко та ін. – К.: Вища школа, 2002.
8. Основи економічної теорії: Підручник у 2-х книгах / За ред. Ю. В Ніколенка. – К.: Либідь, 1998.
9. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001.
10. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К. Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2005.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання – комплекти тестових завдань поточного контролю за змістовими модулями, тематика контрольних робіт, екзаменаційні білети.

АНОТАЦІЯ ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Мета вивчення: набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Предмет дисципліни: основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

Змістові модулі: економічний розвиток: рушійні сили та ступені, мікроекономічний аспект розвитку економіки, теоретичні основи макроекономіки.

АННОТАЦИЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ

Цель изучения: приобретение будущими специалистами глубоких экономических знаний, формирование у них нового экономического мышления, адекватного рыночным отношениям; формирование способностей анализировать реальные

экономические процессы и принимать обоснованные решения экономических проблем, возникающих их будущей практической деятельности.

Предмет дисциплин: основополагающие экономические категории, экономические законы и принципы функционирования экономических систем; экономические отношения, хозяйственные механизмы и действия людей, направленные на эффективное хозяйствование в условиях ограниченных экономических и природных ресурсов; особенности рыночных превращений экономики Украины; современные процессы глобализации экономической жизни общества.

Модули содержания: экономическое развитие: движущие силы и степени; микроэкономический аспект развития экономики; теоретические основы макроэкономики.

ABSTRACT (ANNOTATION) ECONOMIC THEORY

The purpose of studying: purchase by the future specialists of deep economic knowledge, formation at them the new economic thinking adequate to market relations; formation of skills to analyze real economic processes and to make the proved decisions in occasion of economic problems.

Subject of disciplines: basic economic categories, economic laws and principles of functioning of economic systems; economic relations, economic mechanisms and the actions of the people directed on effective managing in conditions limited economic and natural resources; features of market transformations of economy of Ukraine; modern processes of globalization of an economic life of a society.

Modules of the contents: economic development: motive powers and degrees; microeconomic aspect of development of economy; theoretical bases of macroeconomic.